

Motion till riksdagen
2005/06:Fi306

av **Else-Marie Lindgren m.fl. (kd)**

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

1 Sammanfattning

Kristdemokraterna föreslår en effektivisering och samordning inom statsförvaltningen samt avbryter försöket med trängselskatter i Stockholm. Det innebär sammanlagda besparingar på omkring 1 873 miljoner kronor år 2006, 1 464 miljoner kronor år 2007 och 205 miljoner kronor år 2008.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
2	Innehållsförteckning	2
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
4	Etikens betydelse för en fungerande marknadsekonomi.....	3
5	Förtroendet för finansmarknaden måste stärkas	5
5.1	Utvecklingen går åt fel håll	5
5.2	Tid för fördjupad etisk debatt	5
5.3	Åtgärder för bättre ordning och reda på finansmarknaden	6
5.4	Målet för politikområdet Finansiella system och tillsyn bör förändras.....	6
6	Politikområdena.....	7
7	Anslagen.....	7
7.1	Effektivisering och utveckling av statlig verksamhet.....	8
	Anslag 1:3 Statskontoret.....	8
	Anslag 1:5 Statistiska centralbyrån (SCB)	9
	Anslag 1:6 Kammarkollegiet.....	10
	Anslag 1:7 Nämnden för offentlig upphandling	10
	Anslag 1:9 Ekonomiska rådet.....	11
7.2	Det finansiella systemet.....	11
	Anslag 2:1 Finansinspektionen.....	11
	Anslag 2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader	13
7.3	Anslag som inte tillhör något politikområde	13
	Anslag 90:1 Riksrevisionen.....	13
	Anslag 90:2 Försöksverksamhet med trängselskatt i Stockholm.....	14

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar om mål för politikområdet Finansiella system och tillsyn i enlighet med vad som anförs i motionens avsnitt 5.4.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av Finansinspektionens möjligheter till en effektivare finansiering av sin verksamhet, i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för bättre ordning och reda på finansmarknaden.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Nämnden för offentlig upphandling skall samordnas med Konkurrensverket, fr.o.m. den 1 juli 2006.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avbryta försöket med trängselskatter i Stockholm.
6. Riksdagen beslutar att med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag för budgetåret 2006 anvisa anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning enligt uppställning:

Vårt budgetförslag för UO2, skillnad mot regeringen

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Anslag, namn	Regeringens förslag	Vårt förslag
1:3	Statskontoret	61 713	-20 000
1:5	Statistiska centralbyrån	444 330	-40 000
1:6	Kammarkollegiet	31 239	-8 000
1:7	Nämnden för offentlig upphandling ¹	8 171	-4 000
1:8	Nya förvaltningsmyndigheten	47 137	-47 137
1:9	Ekonomiska rådet	2 483	-2 000
1:12	Statliga kompetensöverföringsjobb	360 000	-360 000
2:3	Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader	267 805	-13 000
90:1	Riksrevisionen	279 987	-20 000
90:2	Försök med trängselskatt i Stockholm	1 358 860	-1 358 860
Summa		11 808 870	-1 872 997

¹ NOU:s verksamhet föreslås få en resursförstärkning på ca 3 miljoner kronor och samordnas med Konkurrensverket fr.o.m. andra halvåret 2005. Tillskottet redovisas under utgiftsområde 24.

4 Etikens betydelse för en fungerande marknadsekonomi

På samma sätt som trafikreglerna är en förutsättning för friheten att åka vart man vill är etiken en förutsättning för att samhället ska fungera utan onödiga kollisioner. Det etiskt neutrala samhället är en omöjlighet. Etik är och funge-

Fel! Okänt namn på

rar som ett fundament för rätt och lagstiftning. Men etiken är också den viktiga sammanhållande kraft som måste finnas där lagstiftning inte finns, eller om lagregleringarna minskar. En väl förankrad etik minskar behovet av en alltmer krånglig och omfattande lagstiftning och den minskar behovet av dyra och komplicerade affärskontrakt. En väl förankrad etik gör därmed livet lättare att leva. Vårt samhälle har byggts upp av den etik som inspireras och förvaltas av den kristna traditionen. Det handlar bl.a. om hederlighet, rättvisa, personligt ansvarstagande, solidaritet med medmänniskor och respekt för andras egendom.

Etikens betydelse för en fungerande marknadsekonomi uttrycktes på ett träffsäkert sätt av den s.k. Finansmarknadsutredningen (SOU 2000:11) från år 2000:

Lika lite på det finansiella området som på andra samhällsområden är offentliga lagar och regler, och de organ som övervakar och beivrar brott mot dessa regler, en tillräcklig förutsättning för en väl fungerande verksamhet. Detta nät är alltför grovmaskigt. Vad som därutöver krävs är en i huvudsak informellt utvecklad och informellt övervakad uppsättning etiska och moraliska normer; en gemensam uppfattning om "rätt" och "fel". Detta utgör det organisatoriska "kitt" som är nödvändigt för förtroende och stabilitet och därmed för den långsiktiga konkurrenskraften. Affärsetiken och skyddet av långivares och anställdas intressen är också viktiga för att signalerna från marknaderna effektivt ska omsättas i korrekta beslut i företagen. Som nämnts finns här ett strukturellt problem eftersom internationaliseringen och branschglidningen gör att den branschrelaterade normbildningen sannolikt successivt kommer att försvagas.

Bland företrädare för modern institutionell ekonomisk teori framhålls den generella betydelsen av institutioner som lagar, förordningar, normer och sociala konventioner för en sund marknadsekonomi. Av dessa märks framför allt nobelpristagaren 1993, Douglas C North, som betonar äganderättsformer och betydelsen av god etik och fasta institutioner för att en ekonomi ska fungera väl. Med institutioner avses i detta sammanhang både *formella institutioner* som t.ex. lagar, förordningar, rättsväsende och ekonomiskt stabila spelregler och *informella institutioner* som utgörs av den etik och de oskrivna lagar som tillämpas i samspelet mellan människor, mellan företag och mellan myndigheter. En ekonomi som vilar på väl fungerande institutioner utmärks av låg osäkerhet. Osäkerhet kostar merarbete, tid och pengar för att kompensera och reducera osäkerheten. En etisk relativism är alltså ingen bra grund att bygga en marknadsekonomi på.

Det s.k. "tyska undrets" två huvudingenjörer, Kristdemokraterna och ekonomerna Ludwig Erhardt och Alfred Müller-Armack, arbetade efter kriget fram ett koncept om social marknadsekonomi. Marknadsekonomi behöver ordning och regler för att kunna uppstå och fungera. Denna ordning har inte alstrats spontant utan den har vårt kulturarv försett oss med genom dess betoning på rätt och fel, karaktär, hederlighet, duglighet och arbetsetik. Hayeks "spontaneous order" och Schumpeters betoning på innovationsverksamhet förutsätter ett öppet och ärligt samhällsklimat.

En konsekvent värdegrund har alltså en avgörande betydelse för att skapa en effektiv statsförvaltning och stabila finansmarknader. Samtidigt ska målet

vara att all offentlig verksamhet ska utföras utifrån ett mycket gott förvaltar-skap med invånarnas gemensamma medel. En effektiv granskning av rege-ringsmakten förutsätter en ärlig och öppen redovisning från regeringens sida vad gäller handhavandet av offentliga medel.

5 Förtroendet för finansmarknaden måste stärkas

Utan förtroende från investerare, småsparare och andra intressenter blir den finansiella sektorn inte konkurrenskraftig. Detta förtroende kan byggas an-tingen via lagar och regleringar, via tillsyn eller via normer och självreglering i branschen. I de flesta länder, liksom i Sverige, finns alla dessa tre ”ben” för att skapa det önskvärda funktionssättet och förtroendet. Vi menar dock att det finns brister i Sverige på flera områden: Vår lagstiftning är alldeles för mild och tandlös, framför allt på insiderområdet. Den tillsyn som framför allt Fi-nansinspektionen ska stå för är långt ifrån tillräcklig. De i och för sig ambi-tiösa regler och normer som branschen själv har satt upp följs för dåligt.

5.1 Utvecklingen går åt fel håll

Finansmarknadsutredningen konstaterade också i mars år 2000 följande.

Det finns visserligen inte underlag för att hävda att etik och normer inom finanssektorn i Sverige skiljer sig från omvärldens på ett sådant sätt att det utgör en tydlig belastning för konkurrenskraften. Men Sverige intar inte heller någon tätposition i dessa avseenden och utvecklingen går åt fel håll.

Eftersom finansmarknaden har en sådan central betydelse för ekonomins funktionssätt, för att kanalisera investeringar, sparande och tillväxtpöjligheter, anser vi att det är mycket angeläget att vända den utveckling som nu går åt fel håll. Förtroendet för den svenska finansmarknaden måste upprättas! Små-sparare ska kunna känna förtroende och trygghet när de tar hjälp av rådgivare och fondförvaltare. Utländska investerare och andra intressenter ska kunna lita på att Stockholmsbörsen är en säker och seriös handelsplats. Aktieägare och folk i allmänhet ska veta att företagsledningars löner m.m. finns öppet redovisade och ständigt kan granskas och diskuteras.

Vi ser bl.a. följande viktiga förändringar för att upprätta finansmarknadens förtroende och funktionssätt och därmed även stärka småspararens situation:

5.2 Tid för fördjupad etisk debatt

- Näringslivet måste ta ansvar för att en ordentlig diskussion kommer i gång om hur det etiska handlandet kan stärkas.

Fel! Okänt namn på

- En offentlig värdekommission bör tillsättas för att bidra till att tid skapas för en etisk debatt om vilka normer som bör vara vägledande, bl.a. på finansmarknadsområdet.
- Uppmuntra ett ökat användande av etiska analyser av börsbolag och andra företag som komplement till de vanliga finansiella analyserna.

5.3 Åtgärder för bättre ordning och reda på finansmarknaden

- Skärp insiderlagstiftningen med USA-modellen som riktmärke, både vad gäller kontroll och påföljder.
- Stärk Finansinspektionen finansiellt och ge den verkningsfulla påföljds-möjligheter.
- Reglerna för mäklarkörkort bör stärkas. Alla bör genomgå testet och dispenser från detta test bör helt undvikas.
- Förbud för mäklare mot att verkställa order som kommer in muntligen, via mobil eller privatmejl. Anledningen är att den bandupptagning som görs av alla telefonsamtal inte ska kunna kringgås.
- Förstärkt anmälningsskyldighet för arbetsgivare att anmäla misstanke om bulvankonton (utländska kapitalförsäkringar) hos anställda och brott mot tremånadersregeln.
- Verkningsfulla påföljder måste skapas inom ramen för börsens egen övervakning.
- Inför en mäklarnas ”lex Sarah”, dvs. skyldighet att anmäla misstanke om insiderbrott.

5.4 Målet för politikområdet Finansiella system och tillsyn bör förändras

Kristdemokraterna anser att riksdagens mål för politikområdet Finansiella system och tillsyn är vagt formulerat i vissa delar. Affärsetikens betydelse och förtroendet hos allmänheten och finansiella aktörer behöver betonas mer i de övergripande målformuleringarna. Såväl affärsetiken som allmänhetens förtroende går att mäta med ett flertal metoder.

Affärsetiken kan, förutsatt en effektiv tillsyn, exempelvis speglas av antalet anmälningar eller fällningar gällande insiderbrott. Den kan på längre sikt även mätas i form av hur mycket resurser som anses behöva läggas på kontroll, tillsyn och beivrande av brott.

Allmänhetens och finansiella aktörers förtroende för finansmarknadens funktion mäts redan i form av s.k. förtroende- eller kvalitetsindex. Sådana mätningar bör utvecklas för att bidra till en relevant utvärdering av måluppfyllelsen på detta politikområde. En utvecklad form av sådana mätningar skulle troligen även i sig kunna bidra till en ökad måluppfyllelse.

Kristdemokraterna föreslår att målet för politikområdet Finansiella system och tillsyn förändras enligt följande:

Fel! Okänt namn på

Nuvarande lydelse:

Målet för politikområdet är:

att det finansiella systemet ska vara effektivt och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd,

att tillsynen ska bedrivas effektivt samt

att kostnaderna för statsskulden långsiktigt minimeras samtidigt som risken beaktas samt

att statens finansförvaltning bedrivs effektivt.

Riksdagen bör fatta beslut om denna målförändring.

Föreslagen lydelse:

Målet för politikområdet är:

att det finansiella systemet ska vara effektivt, *främja en välutvecklad affärsetik*, och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd,

att tillsynen ska bedrivas effektivt *för att upprätthålla och stärka allmänhetens och finansiella aktörers förtroende för den finansiella sektorn* samt

att kostnaderna för statsskulden långsiktigt minimeras samtidigt som risken beaktas samt

att statens finansförvaltning bedrivs effektivt.

6 Politikområdena

Verksamheten inom utgiftsområdet Samhällsekonomi och finansförvaltning har två mål. Det ena är att den statliga verksamheten ska skötas korrekt, effektivt och rationellt. Det andra målet är att skapa stabila förutsättningar för det finansiella systemet genom analys, tillsyn och regleringar av de finansiella institutionernas agerande på marknaden, ett gott konsumentskydd samt förvaltning av statens skuld.

Området Effektiv statsförvaltning rör granskning, ekonomisk styrning och utveckling av den statliga verksamheten samt statliga arbetsgivarfrågor, statistik, prognoser och fastighetsförvaltning. Området Finansiella system och tillsyn omfattar tillsyn och reglering av de finansiella marknaderna, statskuldsförvaltning, statliga finansierings- och garantiåtaganden, premiepensionsadministration av de fonderade premiepensionerna i det inkomstbaserade ålderspensionssystemet, finansiell redovisning, internationellt finansiellt samarbete och tillsyn av spelmarknaden.

7 Anslagen

I följande anslagsgenomgång förhåller vi oss till regeringens förslag. Ett förändrat eller ej omnämnt anslag under utgiftsområdet innebär således att vårt

Fel! Okänt namn på

förslag överensstämmer med regeringens. Vårt förslag för år 2006 och de preliminära förändringarna för 2007 och 2008 sammanfattas i nedanstående tabell:

Utgiftsområde 2. Översikt över förändringar jämfört med regeringens förslag

Miljoner kronor

	Förslag 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008
Regeringens föreslagna ram	11 809	11 790	11 142
Kristdemokraternas föreslagna förändringar:			
1:3 Statskontoret	-20	-20	-20
1:5 SCB	-40	-45	-70
1:6 Kammarkollegiet	-8	-10	-10
1:7 NOU	-4	-8,3	-8,5
1:8 Nya förvaltningsmyndigheten	-47,1	-50,4	-51,3
1:10 Ekonomiska rådet	-2	-2	-2
1:12 Statliga kompetensöverföringsjobb	-360	-360	0
2:3 Riksgäldskontorets förvaltningskostnader	-13	-13	-13
90:1 Riksrevisionen	-20	-25	-30
90:2 Försök med trängselskatter i Stockholm	-1 359	-930	0
Summa anslagsförändringar	-1 873,0	-1 463,6	-204,8
Kristdemokraternas totala ram	9 935,9	10 326,2	10 937,2

7.1 Effektivisering och utveckling av statlig verksamhet

Anslag 1:3 Statskontoret

Statskontorets specifika del av regeringens effektmål är att 1. "bidra till en ökad effektivitet i statsförvaltningen", 2. "erbjuda myndigheterna stöd på IT- och teleområdet avseende inköpssamordning och tillhandahållande av ramavtal, som skapar bättre villkor och leder till sänkta kostnader", 3. "öka kvaliteten i statistik om offentlig sektor". En stor del av verksamheten, ca 40 procent, är avgiftsfinansierad.

En koncentration och effektivisering av statsförvaltningen inom hela utgiftsområdet borde genom en statlig snabbutredning prövas enligt följande riktlinjer.

1. Verksamhet med inriktning på inköpssamordning inom IT- och teleområdet borde kunna föras till Kammarkollegiet, som samordnar andra inköp. Upphandlingsverksamhet inom staten bör skötas av Kammarkollegiet.

Fel! Okänt namn på

2. Verksamhet med inriktning på statistik om offentlig sektor borde kunna skötas av SCB.
3. Verksamhet med inriktning på lokalförsörjning borde kunna övertas av Statens fastighetsverk (vars status, avkastningskrav och förändringsmöjligheter får tas upp i särskild ordning).
4. Ett vässat statskontor borde kunna samordnas (inte nödvändigtvis samgå) med t.ex. Kammarkollegiet, vilket skulle kunna leda till ytterligare effektiviseringsvinster.

Mot bakgrund av ett visst anslagssparande, ett överskott från den avgiftsfinansierade verksamheten, en bedömd effektiviseringspotential samt den ökning av anslaget som föreslås i budgetpropositionen, anser vi att anslaget för år 2006 kan minskas med 20 miljoner kronor. Även för år 2007 beräknas anslagsminskningen till 20 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Anslag 1:5 Statistiska centralbyrån (SCB)

Uppdraget för SCB är att medelst statistik bidra till ökade kunskaper om tillståndet och utvecklingen inom en rad samhällsområden. Omkring hälften av verksamheten är avgiftsförfinansierad. Det totala beräknade beloppet som disponeras av SCB är 885 miljoner kronor.

SCB:s nuvarande organisation rymmer betydande rollkonflikter. SCB:s ansvar innefattar:

1. *myndighetsuppgifter*, t.ex. systemansvar för Sveriges officiella statistik (Sos), tillsynsorgan och kvalitetskontrollant för Sos, normgivare och standardiserare för Sos,
2. *stabsuppgifter* åt exempelvis Regeringskansliet och statistikansvariga myndigheter, t.ex. som statistikutvecklare, metodutvecklare, serviceorgan,
3. *serviceuppgifter* (statistikproducent för egen del och för andra, rådgivare, konsult, systemleverantör, partner och vidareförädlare),
4. *beställaruppgifter* som ansvarig finansierare i egenskap av statistikansvarig myndighet.

Mot denna bakgrund anser vi att en statlig utredning bör tillsättas med inriktningen att omorganisera SCB. Den under riksdagsåret 1993/94 beslutade statistikreformen innebar en relativt omfattande delegering av ansvar och styrning av statlig statistik från Statistiska centralbyrån (SCB) till s.k. statistikansvariga myndigheter. Avgränsade sektorsområden eller statistik med en huvudanvändare fördelades till sektormyndigheter, vilka fick ett beställaransvar. En delning skulle kunna innebära att en del får myndighetsuppgifter, en del stabsuppgifter med bl.a. ansvar för databaser och produktion av anslagsfinansierad officiell basstatistik och en del organiseras till ett fristående statistikbolag på samma villkor som andra produktionsbolag. Utöver detta borde det bildas ett råd för Sveriges officiella statistik. Det skall vara en egen myndighet och därmed helt självständigt från SCB.

Vi räknar med ett effektiviseringskrav på knappt 5 procent av den totala omslutningen för år 2006, vilket innebär en minskning av anslaget med 40

Fel! Okänt namn på

miljoner kronor. För åren 2007 och 2008 beräknas anslagen preliminärt minskas med 45 respektive 70 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Anslag 1:6 Kammarkollegiet

Kammarkollegiet (KK) säljer stöd till myndigheter gällande administrativ service, det statliga försäkringssystemet, fond- och förmögenhetsförvaltning och fordringsbevakning. Myndighetsutövning gäller arvsfondsärenden, arvs-, gåvo- och stämpelskatt, auktorisation av tolkar och översättare, inköpssamordning, kanslifunktion och resegarantier. Omkring 70 procent av verksamheten är avgiftsfinansierad. Totalt disponerar Kammarkollegiet ett 40-tal anslag inom 12 utgiftsområden för olika ändamål.

Kristdemokraterna har under en längre tid förordat en ökning av avgiftsfinansieringen, men vi kan dessvärre se att denna minskat under senare år (från 80 procent till ca 70 procent). Enligt effektmålen i statsliggaren är ett mål ”att ge sina kunder likvärdig eller bättre service, både kostnads- och kvalitetsmässigt, jämfört med den privata sektorn på de områden där kollegiet har till uppgift att erbjuda ett statligt producerat alternativ till den privata marknaden”. Citatet påkallar behovet av en översyn av huruvida verksamheter som konkurrerar med privata alternativ också drar nytta av det statliga anslaget. Den konkurrensutsatta verksamheten bör med jämna mellanrum upphandlas. Vidare bör det undersökas huruvida hanteringen av arvs-, gåvo- och stämpelskatt bör överföras till Riksskatteverket. Vidare borde en samordning (inte nödvändigtvis samgående) med t.ex. Statskontoret kunna leda till ytterligare effektiviseringsvinster.

Anslaget kan minskas med 8 miljoner kronor år 2006 och 10 miljoner kronor år 2007. Det motsvarar ca 2,5–3 procent av den totala egna verksamhetsomsättningen.

Anslag 1:7 Nämnden för offentlig upphandling

Uppdraget för Nämnden för offentlig upphandling (NOU) är att genom tillsyn, utveckling och information effektivisera den offentliga upphandlingen. Verksamheten är inte avgiftsfinansierad. Anslaget är på blygsamma 8 miljoner kronor. Med tanke på att det samlade värdet av all offentlig upphandling i Sverige uppskattningsvis uppgår till omkring 20 procent av BNP är det av stor betydelse att statsmakterna skapar ett institutionellt och legalt ramverk som borgar för öppenhet, konkurrens, affärsmässighet och objektivitet. Kritik har framförts mot den nuvarande ordningen, som i stor utsträckning kan förklaras av begränsade resurser, olämplig myndighetsstruktur och avsaknad av sanktionsmöjligheter. De begränsade resurserna belyses av att Nämnden för offentlig upphandling (NOU) med ca 10 anställda utifrån lagen om offentlig upphandling (LOU) ska utöva tillsyn över ca 10 000 upphandlande enheter, som årligen gör ca 200 000 förenklade upphandlingar, 3 500 direktivstyrda upphandlingar samt ett stort antal direktupphandlingar.

Vi menar således att NOU snarast och i samband med en resursförstärkning bör övergå till att vara en självständig del av Konkurrensverket. En samlokalisering torde vara nödvändig för att minska fasta kostnader som i stället

kan fördelas till själva verksamheten. Fördelen med en samordning är att statsmakterna signalerar och fokuserar på den stora betydelsen av tillsynen över den offentliga upphandlingen. En samordning med Konkurrensverket måste ta till vara den allmänt erkända kompetens och erfarenhet som nu finns hos personalen inom NOU. Ett samgående med Konkurrensverket visar klart och entydigt att upphandlingslagen i första hand är en konkurrenslagstiftning. Med hänsyn till den specifika arten av ärenden och de frågor som ska handläggas är det dock lämpligt att verksamheten inom Konkurrensverkets ramar ges ett stort mått av självständighet. Samtidigt bör marknadsfunktionen och delar av utvecklingsfunktionen separeras från den självständiga delen med kontrollfunktionen.

Kristdemokraterna föreslår att verksamheten år 2005 påbörjar en samordning med Konkurrensverket. Vi vill förstärka NOU från dagens ca 8 miljoner kronor med 3 miljoner kronor till 11 miljoner kronor i ett första steg. Detta tillskott belastar således utgiftsområde 24 på Konkurrensverkets anslag (38:16). Anslaget på utgiftsområde 2 minskas med 4 miljoner kronor år 2006 till ca 4 miljoner kronor, vilket täcker första halvårets behov. För åren 2007 och 2008 är anslaget helt avvecklat under detta utgiftsområde. I stället reserveras medel för NOU:s verksamhet under Konkurrensverkets anslag på totalt 11 miljoner kronor per år.

Anslag 1:9 Ekonomiska rådet

Uppdraget är att ”initiera forskning och utredningsarbete av särskilt intresse för den ekonomiska politikens utformning”. Anslaget är på ca 2,1 miljoner kronor.

Verksamheten är angelägen, men vi gör bedömningen att dylika satsningar kan rymmas under andra anslag som Regeringskansliet disponerar, t.ex. den anslagspost (90:5 ap.13) på ca 1 miljard kronor som Regeringskansliet disponerar för ”gemensamma ändamål”. Besparingen blir ca 2,5 miljoner kronor per år för åren 2006–08.

7.2 Det finansiella systemet

Anslag 2:1 Finansinspektionen

Det övergripande målet för Finansinspektionen (FI) är att bidra till stabilitet, effektivitet och ett gott konsumentskydd i den finansiella sektorn. FI:s del av effektmålet är att bidra till stabilitet i det finansiella systemet genom tillsyn av finansiella institut, bidra till konsumentskydd inom det finansiella systemet genom tillsyn av stabiliteten i enskilda institut, genom utarbetande och uppföljning av regler för instituten, information och klagomålshantering samt genom behandling av klagomål av principiell karaktär.

Institut under FI:s tillsyn betalar årligen avgifter enligt förordning 1995:1116. I uppgifterna ingår att ta in avgifter som motsvarar kostnaderna. Finansinspektionen har dock som andra statliga myndigheter ett ramanslag för sin verksamhet, och intäkterna betalas in till statskassan. Tillsynsavgifter-

Fel! Okänt namn på

na anpassas varje år till inspektionens anslag och varierar således. Det är inte möjligt att varje år ”träffa mitt i prick”, så vissa år tas in för lite tillsynsavgifter och andra år för mycket. Den avgiftsstruktur som gäller för Finansinspektionen innebär att ett resurstillskott inte påverkar statskassan eftersom ett ökat ramanslag innebär ökade avgifter för institut under tillsyn som sedan ska redovisas på inkomsttitel.

Kristdemokraterna har läge förordat att Finansinspektionen som tillsynsmyndighet bör få debitera finansinstituten direkt för sin verksamhet och använda dessa medel utan att de måste gå omvägen via statsbudgeten, liknande den modell som tillämpas i Storbritannien. Man kan också jämföra ett sådant system med det som svenska kommuner redan använder i delar av sin tillsynsverksamhet. Utvecklingen inom finansmarknaderna ställer höga krav på alla aktörer, inklusive FI. Den snabba tillväxten och kraftigt ökande komplexiteten inom finanssektorn ställer också allt högre krav på moral och regelefterlevnad. Det ligger i den finansiella marknadens eget intresse att lagar och regler efterföljs. Annars undergrävs marknadens funktionssätt.

Det är därför välkommet att regeringen nu, efter förslag från Utredningen om Finansinspektionens roll och resurser (SOU 2003:22), föreslår att vissa avgifter för tillstånd och anmälningar hos Finansinspektionen ska få disponeras direkt av FI (dvs. redovisas mot Finansinspektionens ramanslag). Därigenom kan denna del av verksamheten effektiviseras och utvecklas lättare och anpassas snabbare till ändrade krav. Denna del utgör dock endast en mindre del av den totala verksamheten.

Finansinspektionen kommer därför, även efter den nu föreslagna förändringen, inte ha de muskler som behövs för att klara sitt uppdrag. Det brister främst i finansieringsmöjligheterna och därmed även i förmågan att rekrytera erforderlig kompetens. FI:s verksamhetsvolym skulle med vårt föreslagna avgiftssystem bli en direkt avspeglning av finansmarknadens förmåga att ”reglera sig själv”. En balans mellan avgifter och FI:s verksamhet upprättas, som korresponderar med å ena sidan regler och tillsyn och å andra sidan den verkliga efterlevnaden på marknaden. Genom att låta FI själv förfoga över sina intäkter ges också en möjlighet till snabb förnyelse och expansion när så är nödvändigt utan att gå omvägen via statsbudgeten. Detta är den enda rimliga utvecklingen om FI ska bli en verklig marknadskontrollant. Komplexiteten i marknaden samt antalet insidertransaktioner och kurspåverkande manipulationer tenderar enligt flera bedömare att öka. Nyhetsrapporteringen har under senare år uppmärksammat alltfler misstänkta oegentligheter på finansmarknaden som insiderbrott eller värdslös rådgivning till privatpersoner. Endast ett fåtal fall har hamnat i domstol.

I samband med att den gemensamma marknaden utvecklas inom det finansiella området bör även en samordning vad gäller dessa berörda områden ske inom EU och övriga världen.

För den kommande treårsperioden föreslår vi inga förändringar av anslaget. Regeringen bör dock återkomma med förslag om en mer ändamålsenlig finansiering för Finansinspektionen enligt ovan, dvs. en utvidgning av förslaget om utökad rätt att disponera avgiftsintäkter. Vid ett frikopplande av FI:s

Fel! Okänt namn på

verksamhet från statsbudgeten bör naturligtvis utgiftstaket justeras ned motsvarande nuvarande nivå på utgiftsanslaget.

En aldrig så kompetent finansinspektion är dock inte tillräcklig så länge möjligheterna till påföljd inte utvidgas och etiken inte upprätthålls. Därtill behöver det ordinarie rättsväsendet stärkas även på finansmarknadsområdet.

Anslag 2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader

Riksgäldskontoret ska genom tillförlitliga prognoser över statens lånebehov och en välutvecklad upplåningsstrategi bidra till att statens långsiktiga lånekostnader minimeras.

Vi anser mot bakgrund av ett relativt högt anslagssparande, och en bedömd effektiviseringspotential, att anslaget kan minskas med 13 miljoner kronor per år från år 2006. Det innebär en minskning med knappt 5 procent av förvaltningsanslaget.

7.3 Anslag som inte tillhör något politikområde

Anslag 90:1 Riksrevisionen

Riksrevisionen ska granska, utvärdera och ompröva statens verksamhet samt förbättra redovisningsarbetet i statens förvaltning. Omkring 30 procent av verksamheten är avgiftsfinansierad, men Riksrevisionen får inte disponera dessa intäkter.

Kristdemokraterna har varit pådrivande för den nya och oberoende revisionsmyndighet under riksdagen som sedan 1 juli 2003 etablerats i enlighet med förslaget 1999/2000:RS1 Riksdagen och den statliga revisionen. Vi avsåg emellertid inte att den nya myndigheten, som är en sammanslagning av tidigare Riksdagens revisorer och Riksrevisionsverket, skulle bli dyrare än de två myndigheterna tidigare var tillsammans. Snarare ansåg vi att vissa samordningsvinster borde uppstå. De två tidigare myndigheterna hade år 2002 en sammanlagd budget (anslag på statsbudgeten) på 184,4 miljoner kronor. Helårsnivån på anslaget för Riksrevisionen budgeteras till ca 280 miljoner kronor från år 2006. Det innebär att, även om man tar hänsyn till pris- och löneomräkningar från åren 2002 till 2004, kostnaden för Riksrevisionen är ca 70 miljoner kronor högre än för de två tidigare myndigheterna tillsammans. En del av denna ökning beror på en ökad ambitionsnivå.

Mot denna bakgrund bedömer vi att Riksrevisionen, som bl.a. har ansvar för att granska effektiviteten i statsförvaltningen, själv bör ha möjlighet att klara ett effektiviseringskrav över en treårsperiod på drygt 9 procent. Därför minskas anslaget för år 2006 med 20 miljoner kronor, för år 2007 med 25 miljoner kronor och för år 2008 med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Fel! Okänt namn på

Anslag 90:2 Försöksverksamhet med trängselskatt i Stockholm

Med anledning av regeringens proposition 2003/04:145 *Trängselskatt* inlämnade Kristdemokraterna motion Sk36. I den motionen redogjorde partiet för sitt principiella ställningstagande i frågan om trängselskatter. Kristdemokraterna har inte ändrat uppfattning sedan dess utan anser alltså att trängselskatter inte ska införas i Stockholm, ej heller försök med sådana. Vi anför följande principiella skäl för vårt ställningstagande:

- **Det kommunala självstyret:** När en majoritet i en kommun/region uppstått för en trängselskatt låter man införa denna genom riksdagsbeslut. Men vad händer utifall att den rådande majoriteten genom kommunala val eller andra omständigheter förbyts till en minoritet? Den nya majoriteten kanske då beslutar att avskaffa trängselskatten som riksdagen infört? Kommer riksdagen då automatiskt att besluta om ett avskaffande eller kommer man att motsätta sig den nya kommunala majoriteten? Exemplet visar hur viktig den kommunala självstyrelsen är och att den principen upprätthålls.
- **Stockholm:** Väl fungerande transporter inom Stockholmsregionen är en avgörande förutsättning för en positiv utveckling i Sverige i sin helhet. Regionen svarar för en fjärdedel av landets totala bruttonationalprodukt. Stockholm har dessutom en stark koncentration av myndigheter, huvudkontor och institutioner. I regionen uppstår och etablerar sig därför näringar som annars inte skulle finnas i Sverige. Det gäller att ta till vara de möjligheter som här bjuds, och då ligger det i hela landets intresse att Stockholmsregionen kan utvecklas. Transportsystemet spelar i det sammanhanget en avgörande roll. Befolkningen i Stockholms län har ökat med mer än 150 000 personer sedan 1995, vilket medfört ett ökat behov av transporter som i dagsläget långt ifrån tillgodoses. I Stockholmsregionen har det, särskilt under de senaste åren, uppstått skillnader i utvecklingen mellan olika länsdelar. Bristen på fungerande transporter bär ett stort ansvar för den tilltagande ekonomiska segregationen. Regionens uppdelning tar sig framför allt uttryck i att dess norra del utvecklas betydligt starkare än den södra. En orsak till detta är att inget kapacitetstillskott för den genomgående nord-sydliga trafiken har skett sedan Essingeleden invigdes 1967. Sedan dess har länets befolkning ökat med drygt 400 000 invånare. Kollektivtrafiken i Stockholmsregionen är mycket hårt ansträngd. Olika former av kapacitetsbrist hämmar pendeltågen, tunnelbanan och bussarna. Den enskilt största kapacitetsbristen i kollektivtrafiken är passagen förbi Riddarholmen. Den s.k. "getingmidjan" är inte enbart ett problem för pendeltågstrafiken, utan i lika hög grad för fjärrtågen. Effekten av den föreslagna trängselskatten för Stockholmsregionens näringsliv är inte utredd.
- **Stockholms trängselskattsförsök:** Kristdemokraterna har ända från början kritiserat försöket med trängselskatter i Stockholm, inte minst för att trängselskatter skapar nya pålagor för redan hårt trängda bilister utan att ge någon som helst förbättring av den bristande infrastrukturen som skapar trängsel men också för att försöket är mycket dyrbart för skattebetalarna. Kostnaden för staten uppgår enligt regeringens budgetproposition till minst 3,2 miljarder kronor för åren 2005–07, efter att intäkterna räknats av. Han-

Fel! Okänt namn på

teringen av trängselskattsfrågan brister också i fråga om den kommunala självstyrelse som Kristdemokraterna slår vakt om. Trängselskatter ska enligt nu gällande regler beslutas av en kommun eller region och därefter möjliggöras av regering och riksdag. Vad gäller försöket i Stockholm är det uppenbart att initiativordningen varit den omvända. Socialdemokraterna har på nationell nivå utnyttjat frågan som lockbete i regerings- och budgetförhandlingar och därefter uppdragit åt kommunpolitikerna att presentera ett förslag som går stick i stäv med partiets vallöften. Det är orimligt att staten ska finansiera en åtgärd som kommun/region beslutar att införa. Kristdemokraterna anser därför att regeringens förslag till anslag 90:2 bör avslås. Vi tillgodoräknar oss inte heller intäkten för försöket på statens intäktsida.

Stockholm den 5 oktober 2005

Else-Marie Lindgren (kd)

Mats Odell (kd)

Stefan Attefall (kd)

Mikael Oscarsson (kd)

Per Landgren (kd)

Lars Lindén (kd)

Maria Larsson (kd)

Annelie Enochson (kd)

Lars Gustafsson (kd)